

PATRIMONI CULTURAL: UN POTENT CATALITZADOR DEL FUTUR D'EUROPA

En aquest Dia d'Europa històric, en el qual commemorem el 70è aniversari de la [Declaració de Schuman](#) i l'inici del procés d'integració d'Europa...

En un moment en què Europa i el planeta sencer lluiten per fer front a una crisi sense precedents causada per la COVID-19 i en la qual hem de definir polítiques sòlides per restablir i reconstruir les nostres societats i economies...

Tenint present que el vast món de la cultura i del patrimoni cultural s'ha vist especialment i intensament afectat per la pandèmia, amb greus conseqüències culturals, socials i econòmiques per als professionals del patrimoni i els que hi col·laboren de manera voluntària...

Impressionats pels grans esforços dels diversos actors de la cultura i el patrimoni per compartir l'accés a una oferta extraordinàriament rica de contingut cultural...

Nosaltres, representants de l'extensa comunitat de patrimoni activa a tot Europa, ens hem unit sota la bandera de l'[Aliança del Patrimoni Europeu](#) per trametre un missatge de solidaritat, esperança i unitat als líders i a la ciutadania d'Europa. Estem disposats a contribuir a la recuperació social i econòmica del continent, així com en l'avenç, a llarg termini, del projecte europeu.

Inspirats per la visió i l'audàcia de Robert Schuman i els seus contemporanis, ara fa 70 anys, creiem fermament que hem d'aprofitar la crisi actual per posar la cultura i el patrimoni cultural al lloc que pertanyen: al cor mateix del renaixement d'Europa.

Tal com es va demostrar durant l'[Any Europeu del Patrimoni Cultural el 2018](#), són moltes les maneres en què el patrimoni cultural pot actuar com a catalitzador d'un canvi positiu.

En aquest manifest proposem set solucions relacionades entre si per fer-ho possible.

¹ El Manifest de l'Aliança del Patrimoni Europeu és una iniciativa de l'Aliança del Patrimoni Europeu, una plataforma informal que agrupa 50 xarxes europees i internacionals actives en el camp del patrimoni. Els membres de l'Aliança del Patrimoni Europeu representen un grup molt ampli de ciutadans europeus format per desenes de milions de persones. Des que va veure la llum el juny del 2011, l'Aliança ha estat coordinada per Europa Nostra.

1) GUARIR EUROPA

En temps d'emergència sanitària, el patrimoni cultural té, i seguirà tenint, un paper clau en el benestar físic i mental de les persones i les societats. Tal com ho demostra un gran nombre de publicacions que cada vegada tenen més pes en la presa de decisions, el benestar és un concepte integral que comprèn les necessitats emocionals, socials, culturals, espirituals i econòmiques que permeten a les persones desenvolupar tot el seu potencial i participar d'una manera completa en la societat amb totes les seves capacitats. Per tant, invertir en el patrimoni cultural vol dir invertir en salut pública, en benestar i en la millora de la qualitat de vida de les persones.

2) UNA MANERA DE SER EUROPEA

En un moment en què el món sencer s'enfronta a una transformació profunda de les seves formes de vida, el nostre patrimoni cultural i els valors compartits esdevenen un ancoratge i una brúixola d'allò més necessaris. Són capaços de proporcionar-nos un camí a seguir i la inspiració que ens condueixi a prendre les decisions adequades davant dels reptes que se'ns presenten. El patrimoni cultural aferma el vincle entre les nostres arrels, identitats i tradicions, i els contextos europeu i mundial, que són amplis i diversos. Si participem del patrimoni cultural i ens hi comprometem, podrem abraçar la nostra diversitat i fer-la servir com a font d'enriquiment i creativitat. La manera en què la ciutadania europea sent i entén el seu patrimoni compartit, i la manera com es promou aquesta interpretació del patrimoni són essencials per al futur d'Europa. Per això la inversió en la cultura, en l'educació, en la ciència i en la innovació ha de ser l'epicentre de la promoció de la nostra manera de ser europea, en tots els seus vessants. Així doncs, en el futur, una "Unió Europea de valors compartits" ha de ser tan important com la unió econòmica, monetària o política d'Europa.

3) TRANSFORMACIÓ DIGITAL D'EUROPA

La COVID-19 ha posat de manifest la importància decisiva de l'accés digital al patrimoni cultural. En una època en què busquem estar més units mentre estem, alhora, físicament separats, els equipaments de patrimoni cultural de tot Europa han estat a l'altura de les circumstàncies. Europa ja encapçala el lideratge en el patrimoni cultural digital i té el potencial d'avançar amb noves tecnologies, com la intel·ligència artificial i l'aprenentatge automàtic basats en principis humanístics i ètics. Ara hem de treballar plegats per accelerar i millorar, encara més, aquesta transformació digital. També hem de reduir la bretxa entre les institucions que estan equipades digitalment i les que no ho estan. Hem de democratitzar l'accés al nostre patrimoni per donar suport a la diversitat, la inclusió, la creativitat i el compromís crític amb l'educació i l'intercanvi de coneixements. Hem de promoure col·laboracions i experiments que enforteixin la nostra capacitat d'innovar. I cal fomentar l'ús de la tecnologia digital i l'experiència per reforçar el paper de les nostres institucions culturals a l'hora de narrar les històries europees.

4) UNA EUROPA VERDA

Mentre la Unió Europea treballa en el seu històric “Acord Verd Europeu”, ens hem d’assegurar que la dimensió cultural de la transformació verda de la nostra societat i la nostra economia es tenen en compte. El nostre patrimoni cultural, que inclou, també, els paisatges culturals, està greument amenaçat pel canvi climàtic. Però el món cultural, amb la seva riquesa de coneixements i d’artesanía, també pot ser una eina per ampliar pràctiques de mitigació i adaptació que ajudin a assolir els ambiciosos objectius de l’“Acord Verd Europeu”. Donem tot el nostre suport a les crides en favor d’una “recuperació verda” d’Europa després de la pandèmia, i estem convençuts del potencial immens que té el patrimoni cultural per aconseguir-la.

5) UNA EUROPA REGENERADA

El reconegut estudi [Cultural Heritage Counts for Europe](#) demostra clarament els beneficis de la inversió en patrimoni per contribuir a regenerar les ciutats i regions, tant a escala individual com comunitària. Davant la perspectiva d’una pèrdua dràstica de llocs de treball, instem els líders de la UE a invertir en la regeneració de les zones urbanes i rurals a través del patrimoni, que permeti i amplii la recuperació social i econòmica d’Europa. D’aquesta manera, Europa no només conservarà molts dels seus llocs de treball i les competències que hi estan relacionades, sinó que també en crearà de nous, des d’aquells vinculats amb l’artesanía especialitzada fins als que fan un ús sofisticat de les tecnologies digitals o altres noves tecnologies. Aquest “New Deal per al patrimoni cultural” impulsarà, alhora, la innovació social i econòmica, i contribuirà a una important millora del nostre entorn. El gran potencial de la regeneració, mitjançant el patrimoni, de les ciutats històriques, els pobles i les àrees rurals de tot Europa pot esdevenir un veritable motor de canvi cap a una Europa més verda i sostenible.

6) L’EXPERIÈNCIA D’EUROPA

Davant del catastròfic impacte de la pandèmia en la indústria del turisme causat per les limitacions en els viatges i la mobilitat, que posa en risc 13 milions de llocs de treball a tot Europa, ens afegim a la crida per un “pla de rescat del turisme de la Unió Europea”. Aquest pla hauria d’incloure mesures especials per a la reactivació del turisme cultural, un dels segments turístics més importants i que ha experimentat un creixement més ràpid arreu del món, i que representa el 40 % de tot el turisme europeu. El turisme necessita el patrimoni cultural, i el patrimoni cultural necessita el turisme. Però sortirem d’aquesta crisi si l’aprofitem per promoure maneres de fer turisme més innovadores i sostenibles. Així, proporcionarem beneficis duradors per als gestors públics i privats dels espais patrimonials i les comunitats que els envolten, i generarem experiències de més qualitat que faran que els visitants les gaudeixin encara més.

7) ABRAÇAR EL MÓN

Per acabar, i tal com ha demostrat la crisi actual, la clara interconnexió i fragilitat de la humanitat regala a Europa una oportunitat única de potenciar el seu paper positiu i constructiu en el món. La cultura i el patrimoni cultural són factors clau per

millorar el respecte, la comprensió i la confiança com a requisits previs per a la solidaritat i la cooperació mundials. I Europa hauria de fer servir els seus rics recursos culturals per defensar aquest procés.

Davant d'aquest escenari, cal mobilitzar de manera urgent i col·lectiva el poder de transformació de la cultura i el patrimoni cultural per donar sentit i inspiració a la recuperació verda i inclusiva d'Europa després de la pandèmia. Només units serem capaços de desplegar tot el seu potencial per garantir un futur millor per a la nostra Europa.

Els membres següents de l'Aliança del Patrimoni Europeu van signar aquest manifest el 9 de maig de 2020

1. **ACCR** (Association des Centres Culturels de Rencontres)
2. **ACE** (Architects' Council of Europe)
3. **AEERPA** (European Association of Architectural Heritage Restoration Companies)
4. **Blue Shield**
5. **CIVILSCAPE** (European Landscape Convention)
6. **EAA** (European Association of Archaeologists)
7. **E.C.C.O.** (European Confederation of Conservator-Restorers' Organisations)
8. **ECF** (European Cultural Foundation)
9. **ECOVAST** (European Council for the Village and Small Town)
10. **ECTN** (European Cultural Tourism Network)
11. **ECTP-CEU** (European Council of Spatial Planners)
12. **EFAITH** (European Federation of Associations of Industrial and Technical Heritage)
13. **EFFORTS** (European Federation of Fortified Sites)
14. **EHHA** (European Historic Houses Association)
15. **EHTTA** (European Historic Thermal Towns Association)
16. **ELO** (European Landowners' Organisation)
17. **EMA** (European Museum Academy)
18. **EMF** (European Museum Forum)
19. **EMH** (European Maritime Heritage)
20. **ENCATC** (European Network of Cultural Administration Training Centres)
21. **ENCoRE** (European Network for Conservation-Restoration Education)
22. **ERIH** (European Route of Industrial Heritage)
23. **ETC** (European Travel Commission)
24. **EUROCLIO** (European Association of History Educators)
25. **EUROCITIES** (Xarxa de grans ciutats europees)
26. **EUROPA NOSTRA** (La veu europea del patrimoni cultural)
27. **Europeana**
28. **EWT** (European Walled Towns)
29. **FEDECRAIL** (European Federation of Museum and Tourist Railways)
30. **FEMP** (European Federation for Architectural Heritage Skills)
31. **FRH** (Future for Religious Heritage – Xarxa europea de llocs de culte històrics)
32. **Heritage Europe-EAHTR** (European Association of Historic Towns and Regions)
33. **ICOM** (International Council of Museums)
34. **ICOMOS** (International Council on Monuments and Sites)
35. **IFLA Europe** (International Federation of Landscape Architects)
36. **Interpret Europe** (European Association for Heritage Interpretation)
37. **INTO** (International National Trusts Organisation)
38. **ISOCARP** (International Society of City and Regional Planners)
39. **Mad'in Europe**
40. **Michael Culture Association** (MCA)
41. **NECSTouR** (Network of European Regions for a Sustainable and Competitive Tourism)

42. **NEMO** (Network of European Museum Organisations)
43. **OWHC** (Organisation of World Heritage Cities)
44. **Perspectiv** (Association of Historic Theatres in Europe)
45. **RANN** (Réseau Art Nouveau Network)
46. **SEE Heritage Network** (South East European Heritage Network)
47. **TICCIH Europe** (The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage)
48. **Trans Europe Halles** (TEH)
49. **UIA workgroup Heritage Region 1** (International Union of Architects)

ANNEX:

Lectures complementàries, dades quantitatives i qualitatives, i documents normatius

1) GUARIR EUROPA

Estudis, publicacions i articles

- **Cultural Heritage Counts For Europe Report** (2015). Europa Nostra, ENCATC, Heritage Europe, Heritage Alliance, International Cultural Centre i Raymond Lemaire International Centre for Conservation at the University of Leuven.
<https://www.europanostra.org/our-work/policy/cultural-heritage-counts-europe/>
- **Heritage and Wellbeing: What Constitutes a Good Life? International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (ICCROM)**.
<https://www.iccrom.org/projects/heritage-and-wellbeing-what-constitutes-good-life>
- **Wellbeing and the Historic Environment** (2018). Historic England.
<https://historicengland.org.uk/images-books/publications/wellbeing-and-the-historic-environment/wellbeing-and-historic-environment/>
- **Study of 'Heritage Houses for Europe' (2019)**. European Historic Houses.
<https://www.europeanlandowners.org/heritage-houses-for-europe/wp-content/uploads/2019/09/Final-Study-Heritage-Houses-FINAL-1809-online.pdf>

Documents normatius

- **Council conclusions on the Work Plan for Culture 2019-2022** (2018).
<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13948-2018-INIT/en/pdf>

2) UNA MANERA DE SER EUROPEA

Estudis, publicacions i articles

- **Engaging citizens with Europe's cultural heritage: How to make best use of the interpretive approach** (2017). Interpret Europe.
http://www.interpret-europe.net/fileadmin/Documents/publications/ie_engaging_citizens_with_european_cultural_heritage_co.pdf

Documents normatius

- **Commission Communication 'Towards an integrated approach to cultural heritage for Europe** (2014).
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:52014DC0477>
- **Strengthening European identity through education and culture. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions** (2017).
https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-strengthening-european-identity-education-culture_en.pdf

- **European Framework for Action on Cultural Heritage (2018)**. Comissió Europea.
 https://ec.europa.eu/culture/library/commission-swd-european-framework-action-cultural-heritage_en
- **Berlin Call to Action: Cultural Heritage for the Future of Europe (2018)**. Europa Nostra.
 <https://www.europanostra.org/wp-content/uploads/2018/09/Berlin-Call-Action-Eng.pdf>
- **Europe Fast Forward Heritage (2018)**. Culture Action Europe.
 <https://cultureactioneurope.org/advocacy/fast-forward-heritage/>
- **A NEW STRATEGIC AGENDA 2019 – 2024 (2019)**. European Council.
 <https://www.consilium.europa.eu/media/39914/a-new-strategic-agenda-2019-2024.pdf>
- **PARIS MANIFESTO 'Let us relaunch the European project through culture and cultural heritage! (2019)**. Europa Nostra.
 https://www.europanostra.org/wp-content/uploads/2020/03/2019-EN_Paris-Manifesto.pdf

3) TRANSFORMACIÓ DIGITAL D'EUROPA

Estudis, publicacions i articles

- **Europeana Strategy 2020-2025 (2020)**.
 <https://pro.europeana.eu/page/strategy-2020-2025-summary>
- **Commission report on the evaluation of Europeana and the way forward (2018)**.
 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1536235661093&uri=COM:2018:612:FIN>
- **Evaluation of Europeana and orientations for its future development (2016)**.
 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/58538a59-b4aa-11e8-99ee-01aa75ed71a1/language-en>
- **My ambition for Europe: protecting it, transforming it and taking it forward (2019)**.
 <https://www.linkedin.com/pulse/my-ambition-europe-protecting-transforming-taking-forward-breton/>
- **Museums in the mirror world - preparing for the next stage of our digital transformation (2019)**.
 <https://medium.com/@Europeana/museums-in-the-mirror-world-preparing-for-the-next-stage-of-our-digital-transformation-bb4754b8ee00>
- **Ten perspectives on the future of digital culture (2019)** <https://pro.europeana.eu/page/10perspectives>

Documents normatius

- **Commission Recommendation on the digitisation and online accessibility of cultural material and digital preservation (2011)**.
 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32011H0711>
- **Declaration of cooperation on advancing digitisation of cultural heritage (2019)**.

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-member-states-sign-cooperate-digitising-cultural-heritage>

4) UNA EUROPA VERDA

Estudis, publicacions i articles

- **Safeguarding Cultural Heritage from Natural and Man-Made Disasters A comparative analysis of risk management in the EU' (2018).** Comissió Europea.
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8fe9ea60-4cea-11e8-be1d-01aa75ed71a1/language-en>
- **The Future of Our Pasts: Engaging Cultural Heritage in Climate Action (2019).** ICOMOS.
<https://indd.adobe.com/view/a9a551e3-3b23-4127-99fd-a7a80d91a29e>

Documents normatius

- **Council conclusions of 21 May 2014 on cultural heritage as a strategic resource for a sustainable Europe**
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52014XG0614%2808%29>
- **United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development**
<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>
- **Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on The European Green Deal (2019)** https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF

5) UNA EUROPA REGENERADA

Estudis, publicacions i articles

- **Getting Cultural Heritage to work for Europe (2015),** per la Comissió Europea.
<https://op.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/b01a0d0a-2a4f-4de0-88f7-85bf2dc6e004>
- **White paper and recommendations to the EU Urban Agenda Partnership on culture and cultural heritage (2019)** redactat per ICLEI i EUROCIITIES i amb les contribucions d'EU-funded projects ARCHES, CLIC, EUCANET, Forget Heritage, I-Media-Cities, Open Heritage, REACH, ROCK i RURITAGE.
<https://rockproject.eu/documents-list#386>

Documents normatius

- **Declaration on the adaptive reuse of built heritage (2018).**
https://www.ace-cae.eu/fileadmin/New_Upload/15_EU_Project/Creative_Europe/Conference_Built_Heritage/LEEWARDEN_STATEMENT_FINAL_EN-NEW.pdf

- **Opinion of the European Economic and Social Committee on the contribution of Europe's rural areas to the 2018 Year of Cultural Heritage ensuring sustainability and urban/rural cohesion** (2018). <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/contribution-europes-rural-areas-2018-year-cultural-heritage-ensuring-sustainability-and-urbanrural-cohesion-own>
- **Urban Agenda for the EU.** https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/urban-development/agenda/

6) L'EXPERIÈNCIA D'EUROPA

Estudis, publicacions i articles

- **Sustainable cultural tourism Study. Report of the OMC (Open Method of Coordination) Working Group of Member States' Experts** (2019). <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/164ea9c5-2255-11ea-af81-01aa75ed71a1/>
- **Horizon 2020 - the new strategy of promoting Europe as a tourist destination in long-haul markets by the European Travel Commission.** <https://etc-corporate.org/our-campaigns/horizon-2022/>.

Documents normatius

- **Joint Statement 'European tourism sector demands urgent supportive measures to reduce devastating impact of COVID-19'** (març de 2020). <https://tourismmanifesto.eu/european-tourism-sector-demands-urgent-supportive-measures-to-reduce-devastating-impact-of-covid-19/>
- **Barcelona Declaration "Better Places to Live, Better Places to Visit"** (2018) <https://necstour.eu/better-places-to-live-better-places-to-visit>

7) ABRAÇAR EL MÓN

Estudis, publicacions i articles

- **Preparatory action 'Culture in EU External Relations'. Engaging the World: Towards Global Cultural Citizenship** (2014). https://ec.europa.eu/assets/eac/culture/library/publications/global-cultural-citizenship_en.pdf
- **Research for CULT Committee – European Cultural Institutes Abroad** (2016). Parlament Europeu. <https://www.cultureinexternalrelations.eu/cier-data/uploads/2016/11/Mapping8.pdf>

Documents normatius

- **Joint Communication to the European Parliament and the Council Towards an EU Strategy For International Cultural Relations** (2016). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=JOIN%3A2016%3A29%3AFIN>